

Sygn. akt II Ka 170/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2023r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia (del.) Paweł Mądry
Protokolant:	st. sekr. sąd. Paulina Jarczak

przy udziale przedstawiciela Naczelnika Urzędu Skarbowego Warszawa Mokotów Krzysztofa Książek
po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2023 r.

sprawy **M. P.**

obwinionego o czyn z art. 57 § 1 kks w zw. z art. 6 § 2 kks

na skutek apelacji, wniesionej przez obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim

z dnia 30 września 2021 r. sygn. akt II W 281/21

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od obwinionego 50 złotych tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II Ka 170/22

UZASADNIENIE

M. P. został oskarżony o to, że w okresie od 26.02.2020 r. do 25.08.2020 r. w M., w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności uporeczywie nie wpłacał w terminie na rzecz właściwego Urzędu Skarbowego w M. podatku od towarów i usług wynikającego z deklaracji VAT-7 za miesiące od stycznia do lipca 2020 roku, przez co naraził podatek VAT na uszczuplenie w łącznej kwocie 26 122,00 zł, **tj. o wykroczenie z art. 57 § 1 kks w zw. z art. 6 § 2 kks.**

Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim wyrokiem z dnia 30 września 2021 r., sygn. II W 281/21:

I. oskarżonego M. P. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, wyczerpującego dyspozycję art. 57 § 1 kks w zw. z art. 6 § 2 kks i za czyn ten, na podstawie art. 57 § 1 kks, wymierzył mu karę grzywny w kwocie 300 złotych;

II. zwolnił oskarżonego od opłaty, wydatkami postępowania obciążając Skarb Państwa.

Apelację od przedstawionego wyżej wyroku wniósł oskarżony, zaskarżając go w całości i zarzucając mu to, że:

1. ograniczono oskarżonemu prawo do obrony, poprzez zakreslenie 7 dniowego terminu na wniesienie apelacji od daty otrzymania wyroku z uzasadnieniem;
2. wydane postanowienie dostarczone stronie nieprofesjonalnej postępowania, zawarte w doręczeniu z dnia 30 września 2021 r., ograniczające stronie pozwanej czas na przygotowanie i złożenie apelacji do 7 dni jest sprzeczne z art. 445 § 1 kpk – termin do wniesienia apelacji wynosi 14 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od daty doręczenia mu wyroku z uzasadnieniem (aktualny stan prawny na dzień 22 czerwca 2021 r., Dz.U.2021.534 t.j.) – tym samym zamyka drogę do niezbywalnego, konstytucyjnego prawa do Sądu i sprawiedliwego wyroku (art. 45 Konstytucji) oraz zamyka drogę do Sądu (gwarancja konstytucyjna art. 77. [...]2.);
3. nierówne traktowanie strony, co narusza również art. 32 Konstytucji „1.Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. 2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny”;
4. naruszenie kilku podstawowych zasad postępowania administracyjnego Urzędu Skarbowego, w szczególności: zasady dwuinstancyjności (art. 15 kpa), zasada przyjaznej interpretacji przepisów (art. 7a kpa), zasada informowania stron postępowania (art. 9 kpa).

Podnosząc te zarzuty skarżący wniósł o:

1. uchylenie wyroku z dnia 30 września 2021 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim, II Wydział Karny, oddalenie powództwa lub ewentualne ponowne rozpoznanie sprawy na poziomie Sądu I instancji;
2. uchylenie wszystkich obowiązków wynikających z nieprawidłowo dostarczonej korespondencji procesowej, tj. doręczenie z dnia 30 września 2021 r., obarczone było bardzo istotnym błędem z wadliwym pouczeniem pozwanego;
3. ponowne dostarczenie doręczenia oraz wyroku z uzasadnieniem z dnia 30 września 2021 r. z nakreślonym prawidłowo przysługującym 14 dniowym terminem na przygotowanie apelacji zgodnie z art. 445 § 1 kpk – termin do wniesienia apelacji wynosi 14 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od daty doręczenia mu wyroku z uzasadnieniem (aktualny stan prawny na dzień 22 czerwca 2021 r., Dz.U.2021.534 t.j.);
4. z ostrożności procesowej skarżący wniósł o rozłożenie ewentualnego zobowiązania na raty w wysokości 500 zł miesięcznie oraz odstąpienie od naliczania odsetek karnych i kosztów sądowych.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 27 maja 2022 r. Przewodniczący stwierdził, że zgodnie z pouczeniem doręczonym oskarżonemu k. 56 termin do wniesienia apelacji został określony na 7 dni w sytuacji, gdy z przepisów kpk wynika, że powinien on wynieść 14 dni. W związku z czym Sąd Okręgowy odroczył rozpoznanie sprawy bez terminu oraz zwrócił akta sprawy Sądowi Rejonowemu w Mińsku Mazowieckim w celu nadania prawidłowego toku postępowania odwoławczego w szczególności prawidłowego pouczenia oskarżonego o terminie wniesienia środka odwoławczego (art. 16 kpk) poprzez ponowne doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, od którego to doręczenia winien być liczony termin do wniesienia apelacji. Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie z art. 113 § 1 kks postępowanie w sprawie o wykroczenie skarbowe toczy się na zasadzie przepisów Kpk. Z paragrafu 3 tego przepisu wynika jednoznacznie, że w sprawach o wykroczenia skarbowe nie stosuje się przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia przewidziane w Kpw. W tej sytuacji właściwym terminem do wniesienia apelacji zgodnie z Kpk jest termin 14-dniowy. Z uwagi na brak właściwego pouczenia, które nie może naruszać praw oskarżonego do obrony, akta sprawy należało zwrócić Sądowi Rejonowemu celem usunięcia tego braku w postępowaniu międzyinstancyjnym.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 10 stycznia 2023 r. Przewodniczący stwierdził, że w aktach sprawy znajduje się apelacja obwinionego, do której dołączono potwierdzenie wpłaty VAT – 7 (k. 75) oraz kolejne pismo procesowe zatytułowane „pismo procesowe uzupełniające”, do którego dołączono kopie dokumentów, w tym kopie wpłat tytułem podatku VAT – 7 (k.91-95) oraz kopię nakazu zapłaty (k. 88), kopię wyroku (k. 89) i kopię postanowienia o stwierdzeniu prawomocności wyroku (k. 90). Treść apelacji i pisma procesowego wskazują na to, iż woła

obwinionego jest przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów w postępowaniu odwoławczym. Oskarżyciel publiczny nie oponował co do wniosków dowodowych obwinionego oraz złożył aktualny stan zaległości obwinionego z tytułu podatku VAT, która to zaległość wynosi 78.909,26 zł. Sąd postanowił uwzględnić wnioski dowodowe obwinionego i przeprowadzić dowód z dokumentów dołączonych przez obwinionego do apelacji i pisma procesowego. Po udzieleniu głosu stronom, oskarżyciel wniósł o nieuwzględnienie apelacji obwinionego i utrzymanie wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja M. P. co do zasady nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy jednak wskazać, że skarżący miał rację wskazując, iż Sąd I instancji wadliwie określił mu 7-dniowy termin do wniesienia apelacji, zamiast 14-dniowego. Wprawdzie, w sprawach wykroczeniowych ów termin wynosi 7 dni (art. 105 § 1 kpk), to jednak w niniejszej sprawie podsądnemu zarzucono popełnienie wykroczenia skarbowego penalizowanego przez Kodeks Karny Skarbowy, a nie Kodeks Wykroczeń, zaś zgodnie z art. 113 § 1 kks postępowania w sprawie o wykroczenie skarbowe toczy się na zasadzie przepisów Kodeksu Postępowania Karnego, a nie Kodeksu Postępowania w sprawach o wykroczenia. Zgodnie z art. 445 § 1 kpk termin do wniesienia apelacji wynosi 14 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od daty doręczenia mu wyroku z uzasadnieniem. Ograniczenie podsądnemu prawa do obrony, mające postać skróconego terminu do wniesienia apelacji konwalidowano poprzez nadanie prawidłowego toku postępowaniu odwoławczemu i prawidłowego pouczenia oskarżonego o terminie wniesienia apelacji (art. 16 kpk) oraz ponowne doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, od którego to doręczenia powinien być liczony termin do wniesienia apelacji. M. P. miał zatem możliwość realizacji swojego prawa do obrony i przysługujące mu gwarancje procesowe zostały zachowane, zanim Sąd Okręgowy poddał zaskarżony wyrok kontroli odwoławczej.

Powyższe powodowało, że zarzuty M. P. chociaż w tej części zasadne, zdezaktualizowały się. Ponadto, zwrócić należało uwagę, iż wadliwe pouczenie wyżej wymienionego o terminie do wniesienia apelacji miało już miejsce po wydaniu zaskarżonego wyroku i jako takie, dotyczące tego co działo się później, nie mogło mieć wpływu na jego treść. Mówiąc najprościej, jeśli już, ów potencjalny mógł dotyczyć postępowania apelacyjnego. O jego prawidłowy przebieg zadbał jednak Sąd Okręgowy.

Przechodząc do kwestii winy i prawidłowości wydania wyroku skazującego w I instancji, Sąd Odwoławczy nie stwierdził w zaskarżonym wyroku uchybień wskazanych przez skarżącego, ani tych podlegających uwzględnieniu z urzędu.

W pierwszoinstancyjnym postępowaniu nie faworyzowano żadnej ze stron procesowych – ani oskarżyciela publicznego (Naczelnika Urzędu Skarbowego), ani oskarżonego M. P.. Stan faktyczny sprawy nie był skomplikowany. Niekwestionowanym pozostawało, iż w/w podsądny nie uiszczył w terminie podatku od towarów i usług wynikającego z deklaracji VAT-7 za miesiące od stycznia do lipca 2020 r., przez co naraził podatek VAT na uszczuplenie w łącznej kwocie 26.122 zł. Oskarżony w swoich wyjaśnieniach ten stan rzeczy tłumaczył trudnościami finansowymi i tym, że jego kontahenci również spóźniali się z należnymi mu płatnościami i miał on trudności z ich egzekwowaniem. Tego rodzaju linia obrony została przekonująco obalona przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (k. 54, akapit 1 i 2), a w rozumowaniu tym, w przekonaniu Sądu Okręgowego, próżno doszukać się naruszenia zasad logiki i doświadczenia życiowego. Wszakże niewpłacanie podatku polega na nieuiszczeniu podatku w terminie, mimo złożenia rzetelnie wypełnionej deklaracji podatkowej.

Czyn z art. 57 § 1 kks, jako wykroczenie niezależnie od wysokości kwot niewpłaconego podatku, polega na niewpłaceniu podatku i, aby wypełniło znamiona wykroczenia z art. 57 § 1 kks, musi być „uporczywe”. Zdaniem Sądu Okręgowego owa „uporczywość” zasadnie została wykazana przez Sąd I instancji. Wszak „uporczywy” to stan rzeczy długo się utrzymujący, a znamię to pojawiło się w prawie karnym skarbowym po raz pierwszy w art. 57 § 1 kks i nie ma ono w tej gałęzi karnistyki żadnej tradycji. Dlatego wydaje się naturalnym odruchem systemowym zwrócić się przez doktrynę karnoskarbową w stronę powszechnego prawa karnego, w szczególności do przestępstwa niealimentacji, gdzie znamię „uporczywości” było wielokrotnie rozważane w doktrynie i orzecznictwie. W sprawie niniejszej czasookres stawianego M. P. zarzutu dotyczył przedziału czasowego od 26.02.2020 r. do 25.08.2020 r., a zatem 6 miesięcy, podczas których

pod sądny uiszcł podatku, ani nie podjął żadnych kroków mających na celu odroczenie płatności, czy też rozłożenie jej na raty. Można przyjąć bowiem, że nie mamy do czynienia z zachowaniem uporczywym wówczas, gdy podatnik w dopuszczalny prawem sposób podejmuje starania o modyfikację terminów lub warunków płatności podatku, tj. składa wnioski o odroczenie terminu płatności albo o rozłożenie płatności podatku na raty (A. Bartosiewicz, Przesłpstwa i wykroczenia skarbowe w podatku VAT, ABC, LEX). Tego zaś, jak już wskazano, o działaniu oskarżonego nie można było powiedzieć. Pod sądny przyjął bierną postawę oczekiwania, lekceważąc swoje obowiązki jako podatnika.

Obowiązek uiszczania należności publicznoprawnych został statuowany w ustawodawstwie podatkowym, gdzie określono zarówno szczegółowe zasady wyliczania danin, terminy ich zapłaty oraz podmioty obowiązane do uiszczania podatku, a to powoduje, iż odstąpienie przez podatnika od realizowania tego obowiązku, przy stwierdzeniu znamienia uporczywości w jego zachowaniu, materializuje ustawowe znamiona czynu zabronionego opisanego w treści art. 57 § 1 kks. Opowiedzieć się należy za wykładnią znamienia uporczywości statuowanego w treści art. 57 § 1 kks, która uwzględnia wolicjonalne (subiektywne) nastawienie podatnika do towarzyszącej mu bezczynności w realizowaniu ciężących nań zobowiązań podatkowych (D. Strzelecki, Charakter jurydyczny wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s., Prok. i Pr. 2013, nr 9, s. 57-87).

Na podstawie dowodów zgromadzonych w tej sprawie, wypełnienie przez pod sądnego znamion przypisanego mu w zaskarżonym wyroku wykroczenia nie budziło wątpliwości Sądu Odwoławczego.

Za bezzasadne należy uznać wszelkie zarzuty dotyczące obrazy przepisów Kodeksu Postępowania Administracyjnego, gdyż mogły dotyczyć, jak sama nazwa wskazuje, jedynie postępowania administracyjnego, nie zaś postępowania karnego skarbowego. W sprawie M. P. postępowanie karne było dwuinstancyjne (toczyło się przed Sądem Rejonowym, a po wniesieniu apelacji przed Sądem Okręgowym), ferując wyrok Sądy obu instancji miały na względzie zasadę in dubio pro reo (art. 5 § 2 kpk), realizowano także obowiązek pouczenia i informowania uczestników postępowania (art. 16 § 1 i 2 kpk).

Sąd Okręgowy nie stwierdził także, aby kara grzywny wymierzona M. P. była rażąco niewspółmierna w rozumieniu art. 438 pkt 4 kpk, co dopiero uprawniałoby Sąd Okręgowy do ingerencji w tę część zaskarżonego wyroku. Jeżeli chodzi o wysokość kary grzywny za wykroczenie skarbowe kwestię tę reguluje przepis art. 48 § 1 kks stanowiący, iż kara grzywny może być wymierzona od 1/10 do 20-krotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia. Miarodajna jest przy tym wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę w dacie popełnienia przestępstwa (por. wyrok SN z 20.04.2017 r., V KK 57/17, LEX nr 2281293). Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020 r. (Dz.U.2019.1778) w czasie popełnienia przypisanego M. P. wykroczenia wynosiło ono 2.600 zł. W I instancji orzeczono wobec niego karę grzywny w wysokości 300 zł, a zatem niemalże najniższą możliwą. Zgodnie z art. 12 § 2 kks Sąd wymierza karę, środek karny lub środek według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by ich dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do sprawcy, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Wymierzając karę, środek karny, lub inny sąd uwzględnia w szczególności rodzaj i rozmiar ujemnych następstw czynu zabronionego, rodzaj i stopień naruszenia ciężącego na sprawcy obowiązku finansowego, jego motywację i sposób zachowania się, właściwości i warunki osobiste, sposób życia przed popełnieniem czynu zabronionego i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza gdy czynił starania o zapobieżenie uszczupleniu należności publicznoprawnej lub o jej późniejsze wyrównanie (art. 13 § 1 kks). Uzasadnienie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej wymierzonej pod sądnemu kary grzywny nie budzi jakichkolwiek zastrzeżeń Sądu Okręgowego, który w pełni zgodził się z argumentami w nim wyrażonymi. Sąd Rejonowy dokonał prawidłowego bilansu okoliczności obciążających i łagodzących, które stricte dotyczyły tej sprawy i sytuacji M. P.. Sąd a quo prawidłowo zastosował określone w art. 12 i 13 kks dyrektywne wymiaru kary grzywny, tj. kierował się oceną stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu, zważył stopień winy sprawcy oraz potrzeby w zakresie indywidualnoprorewencyjnego i ogólnoprorewencyjnego oddziaływania kary. Sąd ma oczywiście obowiązek uwzględnić także dochody sprawcy, jego

warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe. Wymierzona w I instancji kara grzywny mieści się jednak w realnych granicach egzekucji.

Sformułowany w apelacji alternatywny wniosek o „rozłożenie zobowiązania na raty” pozostawiono bez rozpoznania, gdyż kwestia pozostaje poza zakresem badania sprawy w ramach postępowania apelacyjnego.

Na podstawie przepisów art. 113 § 1 kks oraz art. 636 § 1 kpk oraz art. 8 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych Sąd Okręgowy zasądził od obwinionego 50 złotych kosztów sądowych za zainicjowane przez niego postępowanie odwoławcze. W skład tej kwoty wchodziła najniższa możliwa opłata 30 zł i ryczałt za doręczenia pism w sprawie 20 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.